

Aantal Nederlandse mpr-koeien groeit in

Mpr-bedrijf telt me

Het was een jaar van records, zo laten de mpr-cijfers van CRV zien. Niet eerder telde een Nederlands melkveebedrijf zo veel koeien, was het totaal aantal mpr-koeien zo hoog en lag het rollend jaargemiddelde zo hoog.

tekst Inge van Drie

Historisch hoog. Met die woorden kopte Veeveelt een jaar geleden bij de publicatie van de statistieken van de melkproductieregistratie (mpr). CRV noteerde toen met in totaal 1,40 miljoen stuks de melkproductie van een recordaantal koeien. Maar de nieuwste mpr-statistieken die CRV publiceert, laten zien dat dat record niet lang heeft standgehouden. In het boekjaar 2015-2016, dat loopt van 1 september 2015 tot en met 31 augustus 2016, groeide het aantal mpr-koeien met 105.000 stuks tot maar liefst 1,51 miljoen.

Dat melkveehouders in het eerste volledig melkquotumloze mpr-jaar meer koeien zouden gaan melken, lag wel in de lijn der verwachting. Aan de andere kant leek de op handen zijnde invoering van de fosfaatrechten juist een dempend effect te krijgen op het aantal mpr-koeien. Maar blijkbaar heeft dat melkveehouders er nog niet toe bewogen om koeien alvast versneld af te voeren.

Reuzensprong van 290 kg melk

Het recordaantal mpr-koeien is niet het enige wat opvalt in de jaarstatistieken. Zo steeg ook de melkproductie afgelopen jaar fors. Vlak voor de afschaffing van de melkquota op 1 april 2015 hielden melkveehouders zich wat productieve betreft nog in om zo min mogelijk superheffing te betalen. In het quotumvrije tijdperk zijn ze juist massaal harder

Tabel 1 – Levensduur afgevoerde stamboekkoeien per jaar van afvoer

jaar	aantal*	dagen opfok	prod. levensd.**	dagen na laatste proefmelking	dagen levensd.***	aantal kalvingen	gem. tus-senkalftijd	melkdagen per tkt.	dagen droog per tkt.	melkdagen totaal	kg melk per melkdag
2015-2016	286.347	786	1276	30	2092	3,5	413	354	59	1129	27,4
2014-2015	251.551	788	1278	31	2097	3,5	415	355	60	1130	27,3
2013-2014	269.883	790	1284	32	2106	3,5	416	356	60	1134	27,4
2008-2009	265.858	796	1296	36	2128	3,5	417	354	64	1138	26,8
2003-2004	274.508	801	1207	43	2051	3,3	409	344	65	1057	25,6
1998-1999	292.824	803	1121	45	1968	3,2	397	331	66	976	24,5

* = aantal koeien met maximaal 150 dagen tussen laatste proefmelking en afmelding

** = dagen tussen eerste kalftdatum en datum laatste monstername

*** = dagen tussen geboorte en laatste afvoerdatum (som van dagen opfok, productieve levensduur en dagen na laatste proefmelking)

jaar tijd met 105.000 stuks tot 1,51 miljoen er dan 100 koeien

Qlip analyseert in haar laboratorium alle mpr-monsters

Figuur 1 – Ontwikkeling levensproductie van stamboekkoeien per jaar van afvoer

gaan melken om zo veel mogelijk melk per koeplaats te produceren. Ook is een aantal veehouders drie keer per dag gaan melken om de productie te verhogen.

Gemiddeld produceerden de Nederlandse melkkoeien 8663 kg melk met 4,38% vet en 3,55% eiwit (tabel 2). Ze maakten daarmee een reuzensprong van 290 kg melk en 0,04% vet. Met een gelijkblijvend eiwitgehalte resulteert dat in 687 kg vet en eiwit. Dat is een toename van 26 kg vet en eiwit. Het economisch jaarresultaat (ejr) komt uit op 1968 euro. Dat is niet een-op-een te vergelijken met het ejr van vorig jaar. CRV heeft de berekening van het economisch jaarresultaat intussen aangepast vanwege de afschaffing van het melkquotum per 1 april 2015 en het aangepaste betalingssysteem van melk door FrieslandCampina. Zo is de negatieve weging van kilogrammen melk vervallen, maar worden de kilo's lactose nu wel in rekening gebracht.

Tussenkalf tijd naar 413 dagen

Een jaar van records is het boekjaar 2015-2016 zeker, want net als de melkproductie was ook het aantal koeien per bedrijf nog nooit zo hoog. Voor het eerst telt een gemiddeld Nederlands melkveebedrijf meer dan 100 koeien, 101 om precies te zijn. Dat zijn er acht meer dan in 2015. Tien jaar geleden lag de bedrijfsgrootte nog op 67 koeien. Dat betekent dat het gemiddeld aantal koeien op een melkveebedrijf sinds 2006 met vijftig procent is toegenomen. Minder spectaculair is de verandering in levenspro-

provincie	aantal bedrijven	gem. aantal koeien per bedrijf	huidige gem. lft.	kg melk	% vet	% eiwit	kg vet	kg eiwit	kg vet en eiwit	ejr
Zeeland	187	113	4.04	9.555	4,26	3,52	407	336	743	2.138
Flevoland	258	139	4.05	9.103	4,36	3,53	397	322	719	2.058
Noord-Brabant	1.995	108	4.04	9.061	4,36	3,55	395	322	717	2.056
Limburg	468	106	4.05	8.850	4,35	3,54	385	314	699	2.003
Gelderland	2.600	91	4.07	8.676	4,41	3,56	382	309	691	1.980
Overijssel	2.776	91	4.07	8.639	4,42	3,56	382	308	690	1.974
Friesland	2.258	114	4.08	8.509	4,38	3,56	372	303	675	1.936
Drenthe	971	112	4.07	8.541	4,38	3,53	374	301	675	1.935
Noord-Holland	789	94	4.09	8.548	4,35	3,54	372	302	674	1.933
Groningen	775	122	4.07	8.405	4,41	3,53	371	297	668	1.909
Utrecht	891	83	4.09	8.431	4,37	3,53	369	297	666	1.907
Zuid-Holland	983	88	4.10	8.392	4,33	3,52	364	295	659	1.889
Nederland 2015-2016	14.951	101	4.07	8.663	4,38	3,55	380	307	687	1.968*
Nederland 2014-2015	15.104	93	4.07	8.373	4,34	3,55	364	297	661	2.124
Nederland 2013-2014	15.155	90	4.08	8.376	4,33	3,53	363	296	659	2.115
Nederland 2008-2009	16.841	77	4.09	8.218	4,35	3,52	358	289	647	2.077

Tabel 2 – Rollend jaargemiddelde per provincie en over heel Nederland (1 september 2015-31 augustus 2016),

* = vanwege nieuwe wegingsfactoren is het ejr niet te vergelijken met eerdere jaren

ductie bij afvoer. De koeien die tussen 1 september 2015 en 31 augustus 2016 zijn afgevoerd, hadden gemiddeld 30.967 kg melk geleverd met 4,35% vet en 3,53% eiwit (figuur 1), ofwel 2440 kg vet

en eiwit. Dat is 99 kg melk, 0,01% eiwit en 10 kg vet en eiwit meer dan vorig jaar. Maar in het recordjaar 2014 hadden de afgevoerde koeien nog 32 kg melk en 3 kg vet en eiwit meer geproduceerd.

Het aantal afgevoerde koeien lag afgelopen jaar met 286.347 stuks wel relatief hoog. Dat zijn er 35.000 meer dan vorig jaar. Voor het laatst in het boekjaar 2001-2002 voerden de Nederlandse melk-

Roodbonte holsteins doorbreken grens van 9000 kg

De flinke plus in het rollend jaargemiddelde heeft logischerwijs ook effect op de lactatieproducties. Alle rassen verbeteren hun cijfers. Zo doorbreken de roodbonte holsteins met een productie van 9106 kg de grens van 9000 kg. Hun zwartbonte rasgenoten naderen met gemiddeld 9859 kg melk de barrière van 10.000 kg melk. Alleen in het boekjaar 2011-2012 kwamen ze met een melkplas per koe van 9888 kg nog iets hoger uit.

Voor de buitenlandse kruisingsrassen zijn die producties nog te hoog gegrepen, al noteren ze nu wel stuk voor stuk een productie van minstens 8000 kg melk. Voor de brown swiss- en montbéliardekruislingen is dat niet uniek, maar de kruislingen met een aandeel fleckvieh, Zweeds roodbont of Noors roodbont van 50 tot 75 procent slechten die grens van 8000 kg wel voor het eerst. Het aantal in de mpr vertegenwoordigde

kruislingkoeien nam opnieuw fors toe. CRV legde afgelopen jaar de lactatieproductie vast van bijna 67.000 kruislingkoeien (inclusief de mrij-kruislingen) tegenover bijna 53.000 in het voorgaande jaar. De fleckviehkruislingen zijn in die groep met ruim een derde het royaalst vertegenwoordigd. Ter vergelijking: het aantal zwartbonte holsteinkoeien met een lactatieproductie steeg van ruim 597.000 naar iets meer dan 637.000.

Tabel 3 – Lactatiegemiddelden naar ras (1 september 2015-31 augustus 2016)

ras	aantal koeien	lft. afk.	dgn.	kg melk	% vet	% eiwit	kg vet	kg eiwit	kg vet en eiwit	ejr
zwartbont totaal	706.288	3.09	353	9.765	4,31	3,53	421	345	766	1.950
hf zwartbont	637.033	3.10	354	9.859	4,31	3,53	425	348	773	1.958
roodbont totaal	198.809	3.10	345	8.762	4,51	3,63	395	318	713	1.839
hf roodbont	135.657	3.09	349	9.106	4,52	3,62	412	330	742	1.891
fleckvieh 50-75%	23.891	3.07	323	8.100	4,40	3,56	356	288	644	1.759
Zweeds roodbont 50-75%	10.261	3.02	330	8.118	4,56	3,61	370	293	663	1.780
montbéliarde 50-75%	10.194	3.09	331	8.521	4,33	3,54	369	302	671	1.794
brown swiss 50-75%	9.175	3.05	335	8.607	4,45	3,61	383	311	694	1.846
mrij 50-75%	8.484	4.02	335	7.473	4,51	3,67	337	274	611	1.600
mrij	7.527	4.03	332	6.923	4,49	3,71	311	257	568	1.499
Noors roodbont 50-75%	4.640	3.01	328	8.293	4,37	3,59	362	298	660	1.791
blaarkop 50-75%	2.216	4.01	321	6.580	4,42	3,59	291	236	527	1.427
montbéliarde	1.455	3.10	334	7.818	4,28	3,53	335	276	611	1.632
fleckvieh	1.432	3.06	317	7.290	4,29	3,55	313	259	572	1.580
jersey	1.407	3.05	338	6.265	5,84	4,17	366	261	627	1.599
blaarkop	823	4.02	327	5.905	4,39	3,62	259	214	473	1.259
fh	673	4.04	342	6.786	4,49	3,61	305	245	550	1.410

naam, woonplaats	aantal koeien	leeftijd in dagen	dagen droog	productiedagen	kg melk	% vet	% eiwit	kg vet	kg eiwit	kg vet en eiwit	kg melk per dag	aantal lactaties
A. J. Rosegaar, Pesse (Dr.)	16	3.722	449	2.533	79.675	4,39	3,47	3.500	2.762	6.262	31,5	7,9
mts. P. en I. Detert Oude Weme, Deurningen (Ov.)	10	3.132	288	2.116	66.125	4,50	3,64	2.973	2.408	5.381	31,3	6,0
C. D. Kortleve, Noordeloos (Z.H.)	17	3.395	325	2.320	68.226	4,22	3,49	2.876	2.381	5.257	29,4	5,9
mts. J. en J. Hettinga-van der Meer, Terherne (Fr.)	10	3.631	412	2.451	65.913	4,32	3,57	2.848	2.352	5.200	26,9	7,0
mts. J. W. en I. M. Knoef-Hendriksen, Geesteren (Ov.)	23	2.948	332	1.814	66.058	4,23	3,63	2.797	2.396	5.193	36,4	5,0
mts. Vollebregt, Achthuizen (Z.H.)	10	3.337	344	2.272	67.062	4,31	3,44	2.888	2.304	5.192	29,5	6,2
mts. E. en I. ten Have-Weenink, Zieuwent (Gld.)	11	2.871	280	1.851	69.546	4,04	3,38	2.812	2.348	5.160	37,6	5,2
mts. Praas, Dalfsen (Ov.)	24	3.433	339	2.345	65.558	4,33	3,50	2.838	2.292	5.130	28,0	6,8
fa. P. P. M. Steur, Spierdijk (N.H.)	13	3.433	308	2.330	66.035	4,29	3,47	2.835	2.290	5.125	28,3	5,9
mts. Asbreuk, Haaksbergen (Ov.)	13	2.993	243	1.869	62.065	4,30	3,56	2.669	2.210	4.879	33,2	5,2

Tabel 4 – Top tien bedrijven met hoogste levensproductie bij afvoer op basis van kilogram vet en eiwit (minimaal tien afgevoerde dieren, 1 september 2015-31 augustus 2016)

naam, woonplaats	aantal koeien	gem. lft.	kg melk	% vet	% eiwit	kg vet	kg eiwit	ejr	tkl.
zuivelboerderij Wismans-van Fessem, Oosterhout (N.Br.)**	75	4.03	12.970	4,04	3,51	524	455	2.845	454
mts. P. en W. A. Bosscha-Alves, Bant (Fl.)**	64	4.02	12.941	3,92	3,51	507	454	2.808	426
J. J. M. Nieuwenhuizen, Zevenhoven (Z.H.)**	126	4.09	12.803	4,12	3,43	528	439	2.789	438
mts. J. E. M. en J. V. G. Welles-Luijten, De Krim (Ov.)	72	5.02	11.981	4,29	3,66	514	438	2.750	402
mts. G. J. en A. W. Holmer-Hesselink, Laren (Gld.)*	81	4.05	12.897	3,92	3,39	506	437	2.740	434
landbouwbedrijf Van Creij bv, Landhorst (N.Br.)	190	4.06	12.228	4,24	3,49	519	427	2.722	406
H. Agema, Kollumerpomp (Fr.)	95	5.01	12.531	4,16	3,37	521	423	2.712	463
vof W. G. en A. H. Veldhuizen, Voorthuizen (Gld.)**	61	4.06	12.490	4,08	3,42	510	427	2.706	397
W. J. van de Bunt, Nieuwer ter Aa (U.)	61	4.02	12.417	3,99	3,45	495	429	2.683	434
J. H. A. Gooskens, Hoogeloon (N.Br.)	53	4.07	11.009	4,83	3,76	532	414	2.683	408

Tabel 5 – Top tien actieve mpr-bedrijven voor ejr met minimaal zes erkende monsternames in het mpr-jaar 2015-2016 (* = driemaal daags melken, ** = melkrobot)

veehouders meer koeien af (296.633). De dalende trend van de tussenkalftijd, die in het jaar 2011 is ingezet, zet ook dit jaar door. Met een gemiddelde van 413 dagen neemt de tussenkalftijd met twee dagen af. Op de piek, in 2010, lag de tussenkalftijd op 418 dagen. Ook het aantal opfokdagen neemt langzaam maar zeker af, net als de lengte van de droogstand. Afgelopen jaar kalfden de vaarzen voor het eerst op 786 dagen. Dat is twee dagen eerder dan vorig jaar. De lengte van de droogstand komt met 59 dagen voor het eerst onder de 60 uit. Ter vergelijking: in 1992 stonden de Nederlandse koeien gemiddeld nog 73 dagen droog.

Flevolands bedrijf: 139 koeien

Het aantal mpr-bedrijven komt voor het eerst uit onder de 15.000. Afgelopen jaar registreerde CRV de melkproductie op 14.951 bedrijven. Dat zijn er 153 minder dan in 2015, ofwel een relatief geringe afname van 1,0 procent. In absolute cijfers haakten in Gelderland (-31) en Friesland (-30) de meeste bedrijven af, relatief gezien de meeste in Utrecht (-2,1%) en Drenthe (-1,6%). Utrecht is ook de provincie met de kleinste bedrijven met gemiddeld 83 stuks. De melkveehouders in Flevoland melken de meeste koeien: 139 stuks per bedrijf. Friesland blijft met ruim 257.000 stuks

de provincie met de meeste koeien, gevolgd door Overijssel, Gelderland en Noord-Brabant. Deze vier provincies nemen samen bijna twee derde van alle mpr-koeien voor hun rekening.

Zeeland is de meest koearme provincie met ruim 21.000 koeien, al zijn de mpr-bedrijven daar wel het snelst gegroeid. Een Zeeuws bedrijf heeft nu 113 koeien tegenover 101 vorig jaar. Ook weten de Zeeuwse melkveehouders de hoogste productie uit hun koeien te halen, met een gemiddelde melkplas van 9555 kg met 4,26% vet en 3,52% eiwit.

Bijna 80.000 kg bij afvoer

De familie Rosegaar uit Pesse neemt dit jaar de leiding in het klassement voor levensproductie bij afvoer. De zestien koeien waarvan Rosegaar afgelopen jaar afscheid nam, hadden gemiddeld 79.675 kg melk geproduceerd met 4,39% vet en 3,47% eiwit, goed voor 6262 kg vet en eiwit en gemiddeld 31,5 kg melk per dag. Voor die productie hadden ze 7,9 lactaties nodig. De Drentse melkveehouder heeft daarmee een straatlengte voorsprong op de familie Detert Oude Weme uit Deurningen en Kees Kortleve uit Noordeloos. Met achtereenvolgens 5381 en 5257 kg vet en eiwit ontlopen de nummer twee en drie elkaar nauwelijks. De koplopers van vorig jaar, Jos en Ingrid

Knoef uit het Overijsselse Geesteren, prijken dit jaar op de vijfde plek. Met vier bedrijven is Overijssel dominant aanwezig in de top tien.

Wismans op één

In het klassement van bedrijven met de hoogste melkproductie per koe overheerst Noord-Brabant met drie stuks, waaronder de nieuwe nummer één: zuivelboerderij Wismans-van Fessem uit Oosterhout. De 75 koeien van Harrie en Anke Wismans, die met een gemiddelde leeftijd van vier jaar en drie maanden relatief jong zijn, zetten de teller afgelopen jaar op 12.970 met 4,04% vet en 3,51% eiwit, goed voor 977 kg vet en eiwit en een ejr van 2845 euro. Vader en dochter Wismans zijn niet de enige melkveehouders in de top tien die hun koeien automatisch melken. Ook de nummers twee en drie, Piet Bosscha uit Bant en Jan Nieuwenhuizen uit Zevenhoven, werken met een melkrobot. De nummer één van vorig jaar, Jos Welles uit De Krim, moet genoegen nemen met de vierde plaats. Opvallend is dat het gros van de bedrijven in de top tien minder koeien melkt dan het Nederlands gemiddelde. Alleen Jan Nieuwenhuizen uit Zevenhoven en landbouwbedrijf Van Creij uit Landhorst melken met achtereenvolgens 126 en 190 stuks meer dan 100 koeien. |

provincie	naam, woonplaats	aantal								
		koeien	lft.	kg melk	% vet	% eiwit	kg vet	kg eiwit	ejr	tkr
Friesland	H. Agema, Kollumerpomp	95	5.01	12.531	4,16	3,37	521	423	2.712	463
	melkveebedrijf Van Berkum, Elahuizen*	227	4.04	12.474	3,76	3,50	469	437	2.668	403
	mts. Y. J. en J. G. de Haan-de Vries, Hemrik*	93	4.10	12.301	3,89	3,48	479	428	2.651	445
	fa. P. en W. Galama, Friens*	193	5.01	11.570	4,27	3,56	494	412	2.610	393
Groningen	mts. J. T. en L. J. M. Kooistra-Langhout, Eagum**	193	4.05	11.217	4,21	3,71	472	416	2.581	412
	W. T. M. van Kooten, Niekerk Grootegast	154	4.06	11.546	4,15	3,59	479	414	2.589	406
	mts. M., M. en M. Gerards-van de Wouw, Sellingen*	176	4.02	11.219	4,37	3,59	491	403	2.568	433
	melkveehouderij D. van der Meulen, Blijham**	97	4.06	10.884	4,39	3,71	478	404	2.543	380
Drenthe	mts. Mooijman, Westervijtwerd	157	5.01	11.451	4,21	3,48	482	398	2.533	414
	W. N. Pon-Koepon, Feerwerd*	390	3.11	11.340	4,03	3,35	457	380	2.417	406
	vof Benak, Wapserveen*	146	3.09	11.522	3,98	3,53	459	407	2.527	403
	fam. J. Zwolle vof, Meppel	75	4.10	10.770	4,52	3,60	487	387	2.495	465
Overijssel	mts. W. en R. W. Blauw-Post, Eursinge**	128	5.02	10.637	4,55	3,64	484	387	2.487	412
	melkveebedrijf Prins, Nijeveen	211	4.05	11.091	4,38	3,46	486	384	2.484	403
	mts. G. K. en E. Brink-Rozenveld, Zeijen**	96	4.05	11.070	4,34	3,47	481	384	2.474	392
	mts. J. E. M. en J. V. G. Welles-Luijten, De Krim	72	5.02	11.981	4,29	3,66	514	438	2.750	402
Gelderland	P. A. M. Wielens, Haaksbergen	23	4.03	11.229	4,42	3,75	496	421	2.645	408
	mts. J. W. en I. M. Knoef-Hendriksen, Geesteren	137	5.02	11.454	4,15	3,63	475	416	2.587	431
	mts. F., H. en A. Luttkhedde-ten Zeldam, Ambt Delden**	114	4.09	12.004	4,03	3,41	484	409	2.584	413
	mts. P. G. M. en W. G. M. Bloo-Groot Zwaafink, Raalte	56	5.05	11.121	4,66	3,55	518	395	2.584	392
Utrecht	mts. G. J. en A. W. Holmer-Hesselink, Laren*	81	4.05	12.897	3,92	3,39	506	437	2.740	434
	vof W. G. en A. H. Veldhuizen, Voorthuizen**	61	4.06	12.490	4,08	3,42	510	427	2.706	397
	mts. A. J. en R. A. Groot Roessink-Wijnbergen, Lochem	96	4.04	11.416	4,50	3,57	514	407	2.628	404
	mts. C. en C. Krooneman, 't Harde	49	4.11	11.736	4,22	3,50	495	410	2.607	416
Noord-Holland	G. W. Apenhorst, Doetinchem	51	4.03	11.970	4,10	3,41	491	408	2.594	392
	W. J. van de Bunt, Nieuwer ter Aa	61	4.02	12.417	3,99	3,45	495	429	2.683	434
	mts. Van der Wind-van de Bosch, Woudenberg**	108	3.11	11.847	4,09	3,39	484	402	2.557	395
	K. van Vulpen, Hollandsche Rading**	108	4.04	12.029	3,96	3,37	476	405	2.554	408
Zuid-Holland	vof Verlaan-Oskam, Benschop	80	4.09	10.992	4,32	3,62	475	397	2.512	414
	C. J. van de Wolfshaar, Leusden	47	3.10	11.432	4,07	3,49	465	399	2.506	397
	mts. Eelman, Oosterend	122	4.07	11.293	4,57	3,57	517	404	2.621	398
	vof Wenneker en zn., Nederhorst den Berg	39	4.01	10.293	4,70	3,80	484	392	2.503	433
Zeeland	vof Kraakman, Sint Maartensbrug**	106	4.08	11.051	4,30	3,54	475	391	2.489	411
	firma Van der Meer, Winkel**	92	4.09	10.865	4,41	3,56	479	386	2.477	397
	melkveebedrijf Bink bv, Wieringerwerf**	213	4.07	10.667	4,39	3,65	468	389	2.465	391
	mts. O. B. en S. de Vlieger, Ouwkerk	56	5.02	11.698	4,16	3,57	486	417	2.614	397
Noord-Brabant	G. J. Schouwenaar, Wemeldinge	63	4.11	11.950	3,98	3,48	476	415	2.591	425
	mts. L. F. J. M. en C. J. A. Hereijgers-Gommeren, IJzendijke**	114	4.01	11.583	4,19	3,50	485	405	2.567	425
	J. H. C. Vissers, Scherpenisse**	121	4.04	11.560	4,06	3,55	469	410	2.556	409
	Van den Broek-van de Plas vof, Ossensisse**	125	4.02	11.088	4,24	3,52	470	391	2.481	391
Limburg	Zuivelboerderij Wismans-van Fessem, Oosterhout**	75	4.03	12.970	4,04	3,51	524	455	2.845	454
	Landbouwbedrijf van Creijl bv, Landhorst	190	4.06	12.228	4,24	3,49	519	427	2.722	406
	J. H. A. Gooskens, Hoogeloon	53	4.07	11.009	4,83	3,76	532	414	2.683	408
	mts. J. L. M. en H. M. J. Verhoeven-Geboers, Liessel**	167	3.10	12.153	4,09	3,51	498	427	2.680	395
Flevoland	J. C. M. en N. Frijters-Bos, Venhorst**	62	4.04	11.923	4,14	3,58	494	426	2.667	392
	E. Ubachs, Epen	70	4.08	11.685	4,21	3,36	492	393	2.535	419
	Angels Holsteins, Meijel	110	4.11	11.568	4,09	3,44	473	398	2.518	406
	R. P. A. J. Ketelaars, Nederweert**	164	4.03	11.059	4,29	3,59	475	397	2.512	404
	J. G. en R. H. M. Timmermans, Maria Hoop**	123	4.04	10.838	4,33	3,53	469	383	2.446	414
	G. W. P. J. van de Venne, Haler**	66	4.00	10.190	4,67	3,70	476	377	2.431	396
	mts. P. en W. A. Bosscha-Alves, Bant**	64	4.02	12.941	3,92	3,51	507	454	2.808	426
	J. M. P. M. en M. J. A. C. van Tiggelen, Espel	47	4.07	11.723	4,22	3,53	495	414	2.620	458
	mts. J. F. en E. Ruijter, Tollebeek**	111	4.11	11.547	4,34	3,50	501	404	2.592	437
	melkveebedrijf Van der Wal vof, Urk	72	4.04	11.359	4,33	3,54	491	403	2.567	387
	mts. A. P. T. en C. M. J. van den Hengel-Klessens, Almere	145	4.06	11.143	4,37	3,58	487	399	2.544	389

Tabel 6 – Top vijf bedrijven voor ejr per provincie in het mpr-jaar 2015-2016 (* = driemaal daags melken, ** = melkrobot)